

Europaweg 4
Postbus 25000
2700 LZ Zoetermeer
Telefoon (079) 323
Telefax (079) 323

De voorzitter van de Tweede
Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Uw brief van	Ons kenmerk	Contactpersoon	Zoetermeer
10 juni 2002	PO/KB/02-23567		5 juli 2002
Onderwerp		Doorkiesnummer	
vragen van het lid Lambrechts			

Hierbij zend ik u het antwoord op de vragen van het lid Lambrechts van uw Kamer inzake de Haagse basisschool 'Prinsehaghe' en de vierdaagse lesweek.

De vragen werden mij toegezonden bij uw bovenaangehaalde brief met kenmerk 2010211140/

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

drs. K.Y.I.J. Adelmund

Antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Lambrechts van de Tweede Kamer der Staten-Generaal aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (ingezonden d.d. 10 juni 2002, kenmerk 2010211140).

1. Ik heb kennisgenomen van de berichten in de pers dat de Haagse basisschool 'Prinsehaghe' een vierdaagse lesweek heeft ingevoerd voor de groepen 7 en 8. Deze berichten zijn juist.
2. Het wekelijkse aantal van 26 uren onderwijs voor de groepen 7 en 8 wordt sinds de voorjaarsvakantie (3 maart 2002) verdeeld over de maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag. Deze situatie is tijdelijk en het gevolg van een acuut vacatureprobleem.
3. De Inspectie van het Onderwijs heeft naar aanleiding van de berichtgeving een onderhoud met de directeur van de school gehad. De Inspectie heeft mij op basis van dat onderhoud gemeld dat de school een verantwoord beleid voert met betrekking tot het opvangen van de vacatureproblemen. De school geeft daarbij prioriteit aan: a) de continuïteit van het zorgsysteem op de school, b) de voortzetting van de 'voorschool' en c) dagelijks schoolbezoek van de groepen 1 en 2. Volgens de school is de vierdaagse lesweek voor de groepen 7 en 8 voor een goede voortgang van het onderwijs de minst schadelijke oplossing.
4. Ik deel de opvatting van de Inspectie dat de school een verantwoord beleid voert. Daarbij worden de wettelijke voorschriften in acht genomen. De wettelijk verplichte minimale onderwijstijd (1000 uren per leerjaar in de bovenbouw) wordt gehandhaafd. De verlenging van de 4 schooldagen voor de groepen 7 en 8 met één uur is mogelijk op grond van de bepaling dat, in het kader van het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden, een schooldag langer dan de normaliter toegestane 5,5 uren mag duren (WPO, artikel 8, lid 7c).
5. In Den Haag is sprake van een denominatie-overstijgende aanpak van het lerarentekort via het projectbureau SALTO. 'Prinsehaghe' is via haar bestuur betrokken bij het bureau. De aanpak in Den Haag heeft geleid tot de aanstelling van een behoorlijk aantal zij-instromers. Deze positieve ontwikkeling laat onverlet dat er acute vacatureproblematiek kan optreden, zoals in het geval van 'Prinsehaghe'.

De school heeft andere opties onderzocht, zoals het als groepsleerkracht laten functioneren van onbevoegden en het aanbieden van de vierdaagse lesweek aan andere groepen. Toen deze niet realiseerbaar of wenselijk bleken heeft zij, na overleg met én toestemming van de ouders, de vierdaagse lesweek voor de groepen 7 en 8 ingesteld. De Inspectie heeft ingestemd met de huidige situatie, op basis van een rechterlijke uitspraak dat een vierdaagse schoolweek voor de bovenbouw als uiterste, tijdelijke maatregel onder een aantal omstandigheden geoorloofd is.

6. Hierover ontbreken precieze gegevens. Uit het onderzoek 'Schooltijden in het basisonderwijs: feiten en fictie' (ITS, 2001) blijkt dat ruim eenderde van de scholen in het schooljaar 2000-2001 tijdelijk een vierdaagse schoolweek moest instellen (peiling na 26-28 schoolweken). Gemiddeld duurde een dergelijke maatregel twee weken.
7. Scholen die een vierdaagse lesweek, als tijdelijke maatregel, instellen in de bovenbouw melden dit in het algemeen bij de Inspectie. Er is op dit moment geen formele meldplicht.
8. De Inspectie toetst de naleving van de wettelijke voorschriften omtrent de schooltijden. Door de huidige urenverdeling tussen onder- en bovenbouw

(3520 resp. 4000 uren) behoort momenteel een structurele vierdaagse in de gehele onderbouw tot de mogelijkheden. In de bovenbouw is dit door het hoger aantal uren in combinatie met de maximale duur van de schooldag (5,5 uur) in beginsel niet mogelijk, behalve als gebruik wordt gemaakt van een verlengde schooldag in het kader van het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden. De Inspectie zal in alle gevallen waarin het voornemen tot het instellen van een vierdaagse lesweek wordt gemeld, het beleid van de school toetsen. Bij die toetsing worden alternatieven besproken (combinatieklassen, inzet ander personeel, et cetera). De Inspectie heeft vanuit haar toezichhoudende rol slechts beperkte mogelijkheden scholen te adviseren bij vacatureproblematiek. Het initiatief ligt bij de schoolbesturen en gemeenten.

Almere is vorig schooljaar toegetreden tot het G4-overleg en heeft, evenals de andere grote steden, extra activiteiten uitgevoerd ter bestrijding van het lerarentekort. In Almere heeft dit onder meer vorm gekregen door een bestuursoverstijgende aanpak van het arbeidsmarkt- en personeelsbeleid. In Almere is een 'vliegende hulpbrigade' ingesteld van niet-bevoegd personeel om in noodsituaties leerlingen op te kunnen vangen. De ervaringen daarmee zijn positief en er wordt momenteel bekeken hoe dit initiatief in te zetten in andere plaatsen.

Dit schooljaar zijn de werkgevers- en schoolleiderorganisaties (VWSO en AVS/VVO) in opdracht van het ministerie van OCenW gestart met de uitvoering van een voorlichtingscampagne SPS in primair onderwijs en voortgezet onderwijs. SPS staat voor Schoolbudgetten, Personeelsbeleid en Schoolontwikkeling. Naast regionale informatiebijeenkomsten en spreekuren in de regio wordt ook maatwerkbegeleiding op bestuurs- en schoolniveau geboden. Scholen kunnen zelf het initiatief nemen voor zo'n consultatiegesprek, waarin ook het omgaan met vacatureproblematiek aan de orde kan komen.

9. Op basis van de door het Sectorbestuur Onderwijsarbeidsmarkt opgestelde 'rapportages zij-instroom primair onderwijs' kan gesteld worden dat van het aantal voorgedragen kandidaten de meerderheid ook daadwerkelijk wordt geplaatst (in het 1^e kwartaal 2002 zijn 172 kandidaten voorgedragen aan schoolbesturen en zijn 111 plaatsingen gerealiseerd). De bemiddelingsorganisaties geven aan in de regel meerdere kandidaten voor te dragen aan een bevoegd gezag. Bij de bemiddelingsorganisaties melden zich echter meer geschikte kandidaten aan. Dat deze niet allemaal voorgedragen kunnen worden, heeft te maken met het feit dat de meeste vacatures zich bevinden in de grote steden en de Randstad en dat een deel van de kandidaten woont in gebieden waar nauwelijks vacatures gemeld worden. Ook blijkt dat veel scholen pas overgaan tot het aanstellen van zij-instromers als het hen niet lukt de vacature op reguliere wijze te vervullen. Daarnaast beschikt niet elke school over de mogelijkheid om een zij-instromer voldoende kwaliteit in de begeleiding te bieden.
10. Uit de voorlopige resultaten van onderzoek van de Katholieke Universiteit Brabant blijkt dat meer dan 80% van de basisscholen een draaiboek hanteert bij het optreden van een acuut lerarentekort. De Algemene Vereniging Schoolleiders (AVS) heeft voor de ontwikkeling hiervan een voorbeeldprotocol verspreid dat voorziet in een stappenplan hoe gehandeld moet worden in geval een school zich gesteld ziet voor een acuut vervangingsprobleem. In lijn met de richtlijnen van de onderwijsinspectie is het stappenplan zo opgebouwd dat alleen in het uiterste geval als laatste redmiddel de verkorting van de lesweek kan worden ingezet. Genoemd protocol biedt het gevraagde houvast voor schoolleider, schoolbestuur en ouders. Er is dan ook geen reden om in

aanvulling op dit voorbeeldprotocol zelf het initiatief te nemen voor een handelingsprotocol.

11. Uit het antwoord op de vorige vraag blijkt dat scholen terzake hun verantwoordelijkheid nemen. Het beleid van de Haagse basisschool 'Prinsehaghe' is daarvoor een voorbeeld. Scholen worden hierbij geholpen door een vanuit de sector zelf ontwikkeld instrumentarium. Ik vind dat een goede ontwikkeling. Temeer omdat zowel uit het voorbeeldprotocol van de AVS als uit voornoemd onderzoek blijkt dat het instellen van een vierdaagse schoolweek pas in de laatste plaats voor scholen een optie is. In dit licht is het dan ook niet gewenst en nodig om van overheidswege voor te schrijven wat er in elk geval in een protocol moet worden opgenomen.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen,

drs. K.Y.I.J. Adelmund